

The Lotus: Symbolic Studies in Intercultural Communication

නෙළුම: අන්තර් සංස්කෘතික සන්නිවේදනයේ සංකේතාර්ථ අධ්‍යයනය

A. Lokumannage

Department of Mass Media, Sri Palee Campus, University of Colombo, Sri Lanka
amila@spc.cmb.ac.lk

Abstract

*This study is about studying the intercultural communication implications of the lotus flower. Intercultural communication is directly related to socio-cultural anthropology. Anthropologists argue that established fields of culture and communication generally refer to a process of exchanging information through a common system of symbols. The research questions were: What is the symbolic meaning of the lotus flower? And how does the lotus symbol relate to different cultural beliefs? The research objectives were to study the symbolic meaning of the lotus flower and to study the intercultural communication implications of the lotus flower. The methodology of the research was Qualitative methodology and studied primary and secondary sources related to cultural symbols. As primary sources, Robert Beer's *The Handbook of Tibetan Buddhism Symbol* (2003) and Ananda Kumaraswamy's *Elements of Buddhist Iconography* (1935) were studied. Articles, internet sources and books have been used as secondary sources. A research framework was developed to analyze the lotus symbol, covering the background and symbolic meaning according to different cultures. Symbols give people meaning and power. Researcher studied the symbolic meaning of Buddhist, Hindu, Egyptian, and Chinese cultures. Symbols convey not only representative meanings but also power. Symbols act as a bridge connecting two separate dimensions. The language of symbols is a visual, poetic language in which multiple layers of meaning and depth can be seen. It may vary from country to country. Cultural values and religious beliefs can be understood symbolically through intercultural communication.*

Key Words: Intercultural Communication, Lotus, Symbols, Culture

1. හැඳින්වීම

සංස්කෘතිය (Culture) යන්න හැඳින්වීම සඳහා ද මානව විද්‍යාඥයන් විවිධ වූ නිර්වචන රැසක් ඉදිරිපත් කර ඇත. ඒ පිලිබඳ මුල් කාලීන අදහස් රැසක් බ්‍රිතාන්‍ය මානව විද්‍යාවේ පියා ලෙස සැලකෙන ඊ. බී. ටයිලර් (E.B. Tylor) විසින් 1871 ඊවන “ප්‍රාථමික සංස්කෘතිය” නම් කෘතියෙන් ඉදිරිපත් කර ඇත. ටයිලර් (Tylor) සංස්කෘතිය හෝ සහ්‍යත්වය යනු “දැනුම, විශ්වාසය, සදාචාර, නීතිය, චාරිත්‍රයන් සහ වෙනත් ඕනෑම හැකියාවක් සහ පුරුදු කාර්යන් ඇතුළත් වන සංකීර්ණ මුද්‍රලය” යනුවෙන් හැඳින්විය (Levenson & Claude, 1996).

අන්තර් සංස්කෘතික සන්නිවේදනය (Inter Cultural Communication) යනු විවිධ සංස්කෘතීන් දෙකකට අයත් පුද්ගලයින් අතර සන්නිවේදනයයි (Chen & Starosta, 1998). එසේම අන්තර් සංස්කෘතික සන්නිවේදනය යනු සංකේතාත්මක, අර්ථ නිරූපණ, ගනුදෙනු, සන්දර්භීය ක්‍රියාවලියක් වන අතර විවිධ සංස්කෘතීන්හි පුද්ගලයන් හවුල් අර්ථයන් නිර්මාණය කරයි (Lustig & Koester, 2007). අන්තර් සංස්කෘතික සන්නිවේදනය යන්න විවිධ සංස්කෘතීන් එකට අන්තර්ක්‍රියා කරන විට සන්නිවේදන හැසිරීමට ඇති බලපෑමය ලෙසද පැවසිය හැකි ය (Arasaratnam, 2013). අන්තර් සංස්කෘතික සන්නිවේදනය සෘජුවම සම්බන්ධ වන්නේ සමාජ-සංස්කෘතික මානව විද්‍යාවට ය.

සංඥාර්ථවේදය (Semiology) යනු අදහස් සහ ගුණාංග සංකේතවත් කිරීම සඳහා සංකේත භාවිත කිරීම, ඒවායේ වචනාර්ථයට වඩා වෙනස් සංකේතාත්මක අර්ථයන් ලබාදීමයි. සංඥාර්ථවේදයේ විවිධ ස්වරූප දැක ගත හැකි ය. පොදුවේ ගත් කල, එය වඩාත් ගැඹුරු හා වඩා වැදගත් වන සම්පූර්ණයෙන්ම වෙනස් අර්ථයක් ලබා දීම සඳහා තවත් දෙයක් නියෝජනය කරන වස්තුවකි. කෙසේ වෙතත්, සමහර විට, යම් ක්‍රියාවක්, සිද්ධියක් හෝ යමෙකු කථා කරන වචනයක සංකේතාත්මක වටිනාකමක් තිබිය හැකි ය. නිදසුනක් වශයෙන්, “සිනහව” මිත්‍රත්වයේ සංකේතයකි. ඒ හා සමානව, ඔබ දෙස සිනාසෙන කෙනෙකුගේ ක්‍රියාව එම පුද්ගලයා ඔබ කෙරෙහි දක්වන සෙනෙහස පිලිබඳ සංකේතයක් ද විය හැකි ය. සංකේත සහ ඒවායේ අර්ථය වෙනස් වන්නේ ඒවා භාවිත කරන සන්දර්භය අනුව ය. මේ අනුව, වස්තුවක හෝ ක්‍රියාවක සංකේතාත්මක අර්ථය එය භාවිත කරන්නේ කවදාද, කොතැනද සහ කෙසේද යන්න මත විවිධ තේරුම් ගනී.

මීට වසර මිලියන ගණනකට පෙර ඉතිහාසයකට දිවෙන නෙළුම් මල (Lotus), ඉතිහාසයේ වැදගත්ම සංකේතයකි. නෙළුම් මල ලොව පුරා විවිධ ආගම් සහ සංස්කෘතීන්හි, විශේෂයෙන් හින්දු හා බෞද්ධ දර්ශනයන්හි සුවිශේෂ සංකේතයක් වේ. පොදුවේ ගත් කල, නෙළුම් මල නැවත ඉපදීමේ සංකේතයක් වන්නේ එය අන්ධකාරයේ පිපෙන අතර සියුම් සුදු සහ රෝස පැහැති පෙති සහිත ලස්සන මලක් බවට පත්වන බැවිනි. නමුත් නෙළුම් මලක අර්ථය මීට වඩා උසස් ය. විවිධ සංස්කෘතීන්වලට නෙළුම් මල හා සම්බන්ධ විවිධ අර්ථයන් ඇත. නෙළුම් මල යනු ජලය ශාකයකි. සංස්කෘත භාෂාවෙන් එය කමල, පුන්දරිකා, පද්ම, උත්පල, පංකජ වැනි බොහෝ නම්වලින් හැඳින්වේ. ඔබ කවදා හෝ නෙළුම් මලක් හොඳින් නිරීක්ෂණය කර තිබේද? නෙළුම් මලෙහි කේන්ද්‍රය කහ හෝ කහ-කොළ පැහැයක් ගනී. මලෙහි පෙති කේන්ද්‍රීය ආකාරයකින් සැකසී ඇති අතර, මල පිපෙන අතර පෙති විවෘත වන විට, ඒවා එකින් එක සෙමෙන් සිදු කරන්නේ කේන්ද්‍රය හෙළි කිරීමට ය. මෙම ක්‍රමානුකූලව මල විවෘත කිරීම ස්වයං අවබෝධය හා ආධ්‍යාත්මික ප්‍රගතිය සමඟ සැසඳිය හැකි ය. මෙම සංකල්පය නෙළුම් මල, වක්‍ර හතේ සංකේතයක් ලෙස නිරූපණය කර ඇත. හින්දු ආගමට අනුව වක්‍ර යනු මිනිස් සිරුරේ ආධ්‍යාත්මික බලයේ කේන්ද්‍රස්ථාන වේ.

නෙළුම් මල උපදින්නේ එතරම් සැලකිය යුතු පෙනුමක් නැති අංකුරයක් ලෙස වන අතර පසුව එය බහු-සමමිතික ස්වරූපයක් ඇති තේජාන්විත, ප්‍රබෝධවත් මලක් බවට පත් වේ. නෙළුම් මලෙහි මෙම උපත මිනිසුන්ට අවබෝධයක් නැති ජීවින්ගේ සිට අවසාන සත්‍යය සාක්ෂාත් කර ගැනීම දක්වා, එනම් විශ්වය සමඟ ඒකාබද්ධ වීම සඳහා රූපකයක් වේ. නෙළුම් මල එතරම් ප්‍රසන්න නොවන මඩ සහිත ජලයේ, සිය උපත ආරම්භ කරයි. එය සුන්බුන්, කෘමීන්, මාළු සහ බොහෝ අප්‍රසන්න දේවලින් වට වී ඇත. මල පිපීමට කාලය පැමිණි විට, අංකුරය අප්‍රසන්න සුන්බුන් පසෙකට තල්ලු කර එළියට පැමිණ හිරු එළිය වැළඳ ගනී. මෙම ගමනේදී පෙති කිසි විටෙකත් අපිරිසුදු ජලයෙන් අපවිත්‍ර නොවන බව සැලකිල්ලට ගත යුතු ය. මල පිරිසිදුව පැවතුනද, එය ජීවය ආරම්භ කරන පරිසරය එතරම් පිරිසුදු නැත. නෙළුම් මලෙහි මෙම ගමන අර්ථයෙන් ද පොහොසත් ය. මිනිස් ආත්මය සහ මරණයේ අත්දැකීම් අඳුරු ජලයට වඩා වෙනස් නොවේ.

පර්යේෂණ ගැටලු වූයේ නෙළුම් මලෙහි සංකේතාත්මක අර්ථය කුමක්ද? නෙළුම් සංකේතය විවිධ සංස්කෘතික විශ්වාසයන් සමඟ සම්බන්ධ වන්නේ කෙසේද? යන්න අධ්‍යයනය කිරීමයි. මෙම පර්යේෂණයේ අරමුණ වූයේ නෙළුම් මලෙහි සංකේතාත්මක අර්ථය අධ්‍යයනය කිරීම සහ නෙළුම් මලෙහි අන්තර් සංස්කෘතික සන්නිවේදන ඇඟවුම් අධ්‍යයනය කිරීමයි.

2. පර්යේෂණ ක්‍රමවේදය

මෙම අධ්‍යයනය ගුණාත්මක ක්‍රමවේදය (Qualitative Methodology) යටතේ සිදු කරන ලද්දකි. පර්යේෂණයේ ක්‍රමවේදය වූයේ බෞද්ධ සංකේතවලට අදාළ ප්‍රාථමික හා ද්විතීයික මූලාශ්‍රයන් අධ්‍යයනය කිරීමයි. ප්‍රාථමික මූලාශ්‍රය ලෙස රොබට් බියර්ගේ The Handbook of Tibetan Buddhism Symbol (2003) කෘතිය හා ආනන්ද කුමාරස්වාමීගේ Elements of Buddhist Iconography (1935) කෘතිය අධ්‍යයනය කරන ලදී. වසර ගණනාවක් පුරා විවිධ බෞද්ධ සංකේත පිළිබඳ පර්යේෂණයන්හි මෙම කෘති ද්විතීයික ප්‍රාථමික මූලාශ්‍රය ලෙස අධ්‍යයනය කරනු දැකගත හැකි ය. ද්විතීයික මූලාශ්‍රයන් ලෙස ලිපි, අන්තර්ජාල මූලාශ්‍රය හා පොත් යොදා ගෙන ඇත. නෙළුම් සංකේත විශ්ලේෂණය කිරීම, විවිධ සංස්කෘතීන් අනුව සංකේතාත්මක අර්ථය ආවරණය කිරීම සඳහා පර්යේෂණ ව්‍යුහයක් සකස් කරන ලදී.

3. ප්‍රතිඵල හා සාකච්ඡාව

3.1 බෞද්ධ සංස්කෘතියේ නෙළුම් සංකේතය

බුදු දහම පවසන්නේ නෙළුම් මල අඳුරු ජලයට වඩා ඉහළට නැගෙන්නාක් මෙන්, නෙළුම් මල නිරූපණය කරන්නේ මිනිස් ආත්මය අන්ධකාරයේ සිට ප්‍රඥාවේ ආලෝකය කරා යන ගමනයි. 'ඕම් මනි පද්මේ හම්' (Om Mani Padme Hum) යන වචනවලින් මෙම ගමන විස්තර කරන මහායාන බෞද්ධ මන්ත්‍රයක් ඇත. නෙළුම් මල පිපීම ද සැබෑ ජීවියාගේ හෙළිදරව්ව නියෝජනය කරයි. බෞද්ධ මාර්ගය අනුගමනය කිරීමෙන් සැබෑ කැඩපතක් අප ඉදිරිපිටට ගෙන එනු ලබන අතර එය ඔබගේ සැබෑ ආත්මයේ නියෝජිතයෙකි. නෙළුම් මල විවෘත වනවා සේම, අපගේ අව්‍යාජ ආත්මය සඳහාද අපි විවෘත වෙමු (Beer, 2003).

නෙළුම් මල බුදුරජාණන් වහන්සේගේ කාලයට පෙර සිටම පාර්ශුද්ධත්වයේ සංකේතයක් වූ අතර එය බෞද්ධ කලාව සහ සාහිත්‍යය තුළ විශාල ලෙස භාවිතයට ගනී. නෙළුම් මල බුදු දහමේ මංගල සංකේත අටෙන් (Eight Auspicious Symbols) එකකි. පුරාවෘත්තයන්ට අනුව, බුදුන් වහන්සේ ඉපදීමට පෙර, මහාමායා දේවිය, සුදු පැහැති නෙළුම් මලක් සහිත සුදු අලියෙකු සහිතයෙන් දුටුවා ය. බුදුන්වහන්සේ හා බෝධිසත්ත්වයන් බොහෝ විට නිරූපණය කර ඇත්තේ නෙළුම් මලක වාඩි වී සිටින හෝ සිටගෙන සිටින ලෙස ය. අමිතාහ බුදුන් සෑම විටම පාහේ නෙළුම් මලක වාඩි වී හෝ සිටගෙන සිටින අතර බොහෝ විට නෙළුම් මලක් ද තබාගෙන සිටියි (Hong, 2017).

බුදුරජාණන් වහන්සේ සිය දේශනාවල නෙළුම් සංකේතය භාවිත කළහ. නිදසුනක් වශයෙන්, දුග්ගේ සුත්‍රයේ දුග්ගේ බමුණා බුදුන් වහන්සේ කවරෙක් දැයි විමසූ විට උන්වහන්සේගේ පිළිතුර වූයේ, "නෙළුම් මලක් ජලයේ වැටී, ජලයට ඉහළින් නැගී සිටින්නේ යම් සේද, මම ද ලෝකයේ ඉපදුණු, ලෝකයේ වැඩුණු, ලෝකය ජය ගැනීමෙන් ලෝකයට නො ඇලී ජීවත් වෙමි. බමුණ මම බුද්ධ වෙමි යන්නයි.

මහායාන බුදු දහමේ නෙළුම් මල කාන්තා ලිංගික ඉන්ද්‍රිය සංකේතවත් කරයි. කලාත්මක නිරූපණයන්හි, නෙළුම් මල බොහෝ විට පෙති අටකින් නිරූපණය කර ඇත්තේ අෂ්ට ලෝක ධර්ම ජය ගැනීම සංකේතවත් කිරීමටයි. ආනන්ද කුමාරස්වාමී පවසන්නේ සංකේතවාදය යනු රූපවල සිතීමේ කලාව බවයි. මේ හැරුණු විට නෙළුම් මල බුදුදහමේ දුකෙන් මිදීම, ඉවසීම, ආධ්‍යාත්මික සංවර්ධනය, ගුප්තවාදය, ස්වයං දැනුවත්භාවය, ආශාවෙන් වෙන්වීම, ආදරය සහ අනුකම්පාව, බුද්ධත්වය සහ බෝධි මනස ආදිය සංකේතවත් කිරීමටද යොදා ගැනේ. බුදු දහමේ දී නෙළුම් මලෙහි ගමන අපගේ ආධ්‍යාත්මික වාර්තාව පිළිබිඹු කරයි. නෙළුම් මල නොබැඳීමේ වැදගත් සංකේතයක් ලෙස බෞද්ධයෝ සලකති (Coomaraswamy,1935).

නෙළුම් මල බොද්ධ මිථ්‍යා කථා, කලාව තුළ නිතර දක්නට ලැබේ. නෙළුම් මලක වාඩි වී සිටින බුදුන්ගේ චිත්‍ර හා පිළිම බොහෝ විට දැකිය හැකි ය. පුරාවෘත්තයට අනුව බුදුරජාණන් වහන්සේ උපත ලබන විට නෙළුම් මල් හතක් පිපී ඇත. මහායාන බුද්ධාගමේ වැදගත්ම සූත්‍රය නෙළුම් සූත්‍රය ලෙස හඳුන්වන අතර එහි බුදුන්ගේ අවසාන ඉගැන්වීම් අඩංගු වේ. නෙළුම් සූත්‍රය යනු මහායාන සූත්‍රවලින් ඉහළින්ම සලකනු ලබන එකකි.

ටිබෙට් බුද්ධාගමට අනුව නෙළුම් මල ශරීරය, වචනය සහ මනසෙහි අපවිත්‍රකම් සම්පූර්ණයෙන් පවිත්‍ර කිරීම සංකේතවත් කරයි. රෝස නෙළුම් මල බුදුරජාණන් වහන්සේගේ දිව නියෝජනය කරයි. ටිබෙටයේ නෙළුම් මල බොහෝ විට පෙනී අටකින් නිරූපණය වන අතර එම නිසා එය අංක අට සමඟ සම්බන්ධ වේ. අංක අට යනු සෞභාග්‍යයේ සංකේතයයි.

ශ්‍රී ලංකා සංස්කෘතියට අනුව නෙළුම් මල සලකනු ලබන්නේ පාරිශුද්ධත්වයේ සංකේතයක් සහ බුද්ධත්වයේ සංකේතයක් ලෙස ය. ශ්‍රී ලංකාවේ බොද්ධ ගෘහ නිර්මාණ ශිල්පයෙහි නෙළුම් මලකින් කැටයම් කරන ලද සඳකඩ පහණ දැක ගත හැකි ය. සඳකඩ පහණේ නෙළුම් මලෙන් නිර්මාණය සංකේතවත් වේ. එසේම බොද්ධ විහාර සිතුවම්වල නිරතුරුවම නෙළුම් මල් සිතුවම් දැක ගත හැකි ය. බුදුරජාණන් වහන්සේගේ සිරි පතුවලදී ඇති මංගල ලකුණු අතර ද නෙළුම් මල දැක ගත හැකි ය (Coomaraswamy, 1935).

3.2 හින්දු සංස්කෘතියේ නෙළුම් සංකේතය

නෙළුම් යනු හින්දු ආගමේ අතිශයින්ම පාරිශුද්ධ සංකේතයකි. එය අලංකාරය, සමෘද්ධිය, සාරවත් බව, දැනුම, සදාකාලිකත්වය, ආධ්‍යාත්මිකත්වය නියෝජනය කරයි. මේ හැරුණු විට එය බොහෝ හින්දු දෙව්වරුන් සමඟ ද සම්බන්ධ වේ. නිදසුනක් වශයෙන්, ධනවත් හා සමෘද්ධියේ හින්දු දේවතාවිය වන ලක්ෂ්මී දේවතාවිය (Goddess Laxmi), මනුෂ්‍ය වර්ගයා කෙරෙහි ත්‍යාගශීලීභාවය සහ ධනය වැගිරෙද්දී, පිපුණු නෙළුම් මලක් මත වාඩි වී සිටියි. ඇය රෝස පැහැති නෙළුම් මලකින් උපත ලබා ඇති බව පුරාවෘත්තයේ සඳහන් වේ. හින්දු ආගමේ නෙළුම් මල දිගු කලක් දේවත්වය හා පාරිශුද්ධත්වය සමඟ සම්බන්ධ වී ඇත: සමයක් දෙව්වරුන් හා දේවතාවියන් නෙළුම් මල් මුදුනේ හිඳගෙන සිටින බව හෝ දැනින් නෙළුම් මල සමඟ සිටගෙන සිටින බව පෙන්වනු ලබයි. දිව්‍ය සුන්දරත්වයේ වර්තයක් වන ක්‍රිෂ්ණා දෙවියෝ (God Krishna) බොහෝ විට විස්තර කරන්නේ “නෙළුම් ඇස් ඇති තැනැත්තා” ලෙසයි. මීට අමතරව, මැවීමේ හින්දු දෙවියන් වන බ්‍රහ්ම දෙවියන් ද (God Brahma) නෙළුම් මලෙන් ඉස්මතු වන බව විශ්වාස කෙරේ. මෙම සුවිශේෂී නෙළුම් මල පැමිණෙන්නේ ලෝකයේ ආරක්ෂකයා වන විෂ්ණු දෙවියන්ගේ නාහියෙනි. රෝස නෙළුම් මල ලක්ෂ්මී, බ්‍රහ්ම, සරස්වතී සහ ගණේෂ ඇතුළු හින්දු ආගමේ විවිධ දෙව්වරුන් සඳහා ආසනයකි (Lustig & Koester, 2007).

හින්දු ආගමේ ප්‍රධාන ග්‍රන්ථයක් වන භගවත් ගීතාවට අනුව නෙළුම් මල ද පුද්ගලයෙකුගේ ආත්මයට සමානය. භගවත් ගීතාවට අනුව නෙළුම් මල නැමුණු හදවතට හෝ ආත්මයට සමානය ය. එයට මල මෙන් වැඩිමට හැකියාව ඇත. මල් පොහොට්ටුව විවෘත කිරීම මිනිස් ආත්මය අන්ධකාරයේ හා නොදැනුවත්කමේ සිට ආලෝකය සහ ආධ්‍යාත්මික ආලෝකය කරා යන ගමන නියෝජනය කරයි. බුදු දහමට සමානව, හින්දු ධර්මය නෙළුම් මල වටා ඇති ජලය හා අපිරිසුදුකමට නොගැටී සිටීමට ඇති හැකියාව කෙරෙහි වැදගත් කමක් ලබා දෙයි.

3.3 ඊජිප්තු සංස්කෘතියේ නෙළුම් සංකේතය

ඊජිප්තුවරුන්ට අනුව, නෙළුම් මල නැවත ඉපදීම හා සූර්යයාගේ සංකේතයකි. සූර්යයා නැගෙන විට නෙළුම් මල් පිපෙන බැවින්, නැවත ඉපදීම සහ සූර්යයා ස්වභාවයෙන්ම එකට සම්බන්ධ වේ. ඊජිප්තුවරුන්ට නිල් නෙළුම් මල විශේෂයෙන් පූජනීයයි.

ඊජිප්තුවේ නෙළුම් මල වටා ජනප්‍රවාද කිහිපයක් ද තිබේ. මේවා සූර්යා සහ මැවීම සම්බන්ධ වේ. නූන් නම් අසීමිත සාගරයෙන් නෙළුම් මලක් ඉස්මතු වූ බව පවසන තවත් එක් ජනප්‍රවාදයක් තිබේ. මෙම මල පිපෙන විට එය ඊජිප්තු හිරු දෙවියන් බිහි වූ බවට ද විශ්වාසයක් පවතී. සමහර අය විශ්වාස කරන්නේ අයිසිස් දේවතාවිය ද නෙළුම් මලකින් උපත ලැබූ බවයි. පුරාණ ඊජිප්තුවරු නෙළුම් මලින් මරණයද නියෝජනය කළෝය. මළවුන්ගේ ඊජිප්තු පොතට අනුව, පුද්ගලයෙකු මිය ගිය විට, නෙළුම් මලක් බවට පත් කළ හැකි ය. මෙය නැවත ඉපදීම හා නැවත නැගීටීම සංකේතවත් කරයි. ඊජිප්තු කලා කෘති නෙළුම් මල ඉහළ ඊජිප්තුවේ සංකේතය ලෙසත් පැපිරස්

ශාකය පහළ ඊජිප්තුවේ සංකේතය ලෙසත් නිරූපණය කරයි. ශාක දෙක එකිනෙකට බැඳී තිබීම ඊජිප්තුවේ කොටස් දෙක එක්සත් කිරීම නියෝජනය කරයි (Hong, 2017).

3.4 චීන සංස්කෘතියේ නෙළුම් සංකේතය

චීන සංස්කෘතිය තුළ නෙළුම් මල පවිත්‍රතාව හා අභිමානය සංකේතවත් කරයි. වැදගත් සංකේතාත්මක වස්තුවක් වීමට අමතරව, චීන සංස්කෘතිය තුළ කලා කෘති, මෝස්තර, කවි සහ ගෘහ නිර්මාණ ශිල්පයෙහි නෙළුම් මල දැකිය හැකි ය. එය වඩාත්ම උත්තරීතර මල වන්නේ එය අපිරිසුදු ජලයෙන් නැඟී, නොවෙනස්ව හා අවට ඇති අපිරිසුදුකමට හසු නොවන බැවිනි. විවාහක යුවලයන් විස්තර කිරීම සඳහා චීන ජනතාව "බිං ඩි ලියාන්" යන යෙදුම භාවිත කළහ. එහි තේරුම, එක් ගොයම් ගහක ද්විත්ව නෙළුම් මල් යන්නයි. චීන සංස්කෘතිය තුළ නෙළුම් මල ගිම්හාන ශාකයයි. නෙළුම් මල් සහිත විලකින් ස්නානය කළ විට පුද්ගලයා තුළ ඇති අපවිත්‍ර සිතුවිලි ඉවත් වන බව ඔවුන්ගේ විශ්වාසයයි (Hong,2017).

3.5 යෝග සහ භාවනාවේ නෙළුම් මල් අර්ථය

යෝග පුහුණුව, භාවනාව සහ නෙළුම් මල අතර සමානකම් කිහිපයක් ඇත.

i. නව ආරම්භයන්

සෑම යෝග අභ්‍යාසයක්ම සහ භාවනා සැසියක්ම අලුත් දෙයක ආරම්භයයි. පසුගිය සතියේ ඔබගේ අත්දැකීම් මෙම සතියේ අත්දැකීම්වලට වඩා සම්පූර්ණයෙන්ම වෙනස් විය හැකි ය. යෝගයේ ඇති නෙළුම් මල් සංකල්පය නිරූපණය කරන්නේ සෑම පුහුණුවක්ම නැවුම් ලෙස අසීමිත නව ආරම්භයක් සඳහා ප්‍රවේශ විය යුතු බව මතක් කරමිනි.

ii. අන්ධකාරයෙන් නැඟීම

නෙළුම් මල යනු අදුරු ස්ථානවලින් පැන නගින නිර්භීත දීප්තිමත් ජීවිතයක සංකේතයකි. යෝග සහ භාවනා මගින් අභ්‍යන්තරයේ ඇති දේ ගවේෂණය කිරීමෙන් අපගේ ප්‍රබුද්ධ ස්තර අනාවරණය වේ. අපගේ යෝග ව්‍යායාමයේ සහ භාවනාවේ ඉදිරියට යත්ම, අපි අන්ධකාරයේ සිට ආලෝකයට පැමිණෙමු.

iii. හදවත විවෘත කිරීම

නෙළුම් මල බොහෝ විට හදවතේ රූපකයක් ලෙස භාවිත කරයි. මලෙහි සංවෘත අංකුරය අසීමිත විභවයක් ඇති අතර එය පිපුණු පසු එහි අලංකාරය විශ්වය සමඟ බෙදා ගැනීමට සූදානම් ය. යෝග සහ භාවනාවේදී, හදවත විවෘත කිරීම කෙනෙකුගේ අලංකාරය ලොවට පුළුල් කරන අතර ස්වයං ආදරය සඳහා අපගේ හැකියාව වැඩි කරයි.

යෝග හෝ භාවනා කිරීමේදී ශක්තිය සම්ප්‍රේෂණය කිරීම සඳහා භාවිත කරන ඇතැම් මුද්‍රා සහ පුජනීය අභිනයන් ද නෙළුම් මල නියෝජනය කරයි. පද්ම මුද්‍රාව නිර්මාණය කිරීම සඳහා යමෙක් සියලු ඇඟිලි විහිදුවමින් අත් දෙකේ විලඹ ස්පර්ශ කරයි. සෑම අතකම මාපටැඟිලි එකිනෙක ස්පර්ශ වන අතර, හිරු එළියේ පිපෙන නෙළුම් මලක රූපය නිර්මාණය කරයි (Arasaratnam,2013).

3.6 නෙළුම් මල් වර්ණ සංකේතය

නෙළුම් මලෙහි වර්ණයට ද විවිධ අර්ථයන් ඇත. විවිධ සංස්කෘතීන්හි විවිධ වර්ණ සඳහා විවිධ ආකාරයේ අර්ථකථන තිබුණද, බොහෝ අවස්ථාවලදී මෙම අර්ථ නිරූපණයන් එකිනෙකට සම්බන්ධ වේ.

i. සුදු නෙළුම් මල

සුදු නෙළුම් මල පිබිදුණු මනස හෝ බෝධිය සංකේතවත් කරයි. සුදු යනු සාමාන්‍යයෙන් අහිංසකකම, ආධ්‍යාත්මික පරිපූර්ණත්වය, ස්වර්ගය, යහපත්කම, ආලෝකය සහ ඇදහිල්ලේ සංකේතයක් ලෙස දැකිය හැකි ය. සුදු නෙළුම් මල සාමාන්‍යයෙන් ආගම හා බැඳී ආගමික උත්සව සඳහා යොදාගන්නේ මේ නිසා ය. සුදු නෙළුම් මල පිරිසුදු සුදු පැහැයක් ඇති අතර එය සම්පූර්ණයෙන්ම කැළැල් රහිත ය. සුදු නෙළුම් මලෙහි අලංකාරය ලොව පුරා පාරිශුද්ධ අර්ථයක් ඇති අතර කෙනෙකුගේ මනසෙහි පාරිශුද්ධ භාවය, මිනිස් ස්වභාවයේ සන්සුන් භාවය සහ සාමකාමී බව සහ ආධ්‍යාත්මික ආලෝකය දැක්වේ. බුදු දහමේ සුදු නෙළුම් මල තාරා දේවතාවිය ද (God Tara) නියෝජනය කරයි.

ii. රෝස නෙළුම් මල

රෝස සංකේතවත් කරන්නේ මුදු මොළොක් බව, ප්‍රේමය, සමගිය, සෙනෙහස සහ විවේකයයි. මෙම වචන සියල්ලම මෙම සන්සුන් හා මෘදු වර්ණයට අපව සම්බන්ධ කරයි, එය බොහෝ විට ස්ත්‍රීත්වය හා මෘදු ස්වභාවය සමඟ සම්බන්ධ වේ. රෝස නෙළුම් මල උත්තරීතර මලක් ලෙස සැලකෙන අතර බොහෝ සංස්කෘතීන්වල එවැනි පූජනීය ස්ථානයක් දරයි. එය හින්දු ආගමේ ඉහළින්ම ගෞරවයට පාත්‍ර වන අතර ලක්ෂ්මී, බ්‍රහ්ම සහ විෂ්ණු වැනි ඉහළම දෙව්වරුන් සමඟ සම්බන්ධ වේ. බුදු දහමේ වුවද, නෙළුම් මල බුදුරජාණන් වහන්සේගේ භූමිකාවේ සංකේතයක් බව අපි විශ්වාස කරමු. රෝස නෙළුම් මල පුද්ගලයෙකුගේ මනසෙහි තත්ත්වය ද නියෝජනය කරයි. අනෙක් අතට, සම්පූර්ණයෙන්ම පිපෙන රෝස නෙළුම් මලක් යනු නිර්වාණය හෝ බුද්ධත්වය ලබා ඇති බවයි (Beer,1999).

iii. රතු නෙළුම් මල

රතු නෙළුම් මල ආදරය සමඟ කෙලින්ම සම්බන්ධ වේ. රතු පැහැය ස්වභාවයෙන්ම සංකේතවත් කරන්නේ ආදරය, ප්‍රේමය, ආශාව, පරිත්‍යාගය, ආධිපත්‍යය සහ බලයයි. නෙළුම් මල් සාමාන්‍යයෙන් මෘදු වර්ණයන්ගෙන් යුක්ත වන අතර පොදුවේ හදවත හා අපගේ හැඟීම් සමඟ සම්බන්ධ වේ. දයාවේ බෝධිසත්ත්වයන් වන අවලෝකිතේශ්වර සංකේතවත් කරයි. නෙළුම් මලෙහි හිමිකරු අවලෝකිතේශ්වර යැයි විශ්වාස කෙරෙන අතර සංස්කෘත භාෂාවෙන් ඔහුට පද්මපානී යන නම ලබා දී ඇත. දකුණු නෙළුම් මල හදවත නියෝජනය කරන අතර එය සංස්කෘත භාෂාවෙන් හදියා ලෙස හැඳින්වේ. එය සංකේතවත් කරන්නේ ආදරය, ආශාව, කරුණාව සහ අනුකම්පාවයි. රතු නෙළුම් මලක් පූර්ණ ලෙස පිපෙන විට, එය මිනිස් ආත්මයේ විශාල හදවත් සහ එහි ත්‍යාගශීලිත්වය නියෝජනය කරන බව විශ්වාස කෙරේ.

iv. නිල් නෙළුම් මල

නිල් පැහැය සන්සුන් භාවය සහ විවේකය සංකේතවත් කරයි, මිනිසුන් නිදන කාමර සහ නාන කාමර සඳහා බොහෝ විට නිල් භාවිත කිරීමට හේතුව මෙයයි. මෙම වර්ණය එකවරම ශක්තිමත් සහ දුර්වල විය හැකි අතර නිල් නෙළුම් මල් සාමාන්‍යයෙන් දැනුම හා බුද්ධිය මත ආත්මයේ ජයග්‍රහණය සමඟ සම්බන්ධ වේ. බෞද්ධයින් නිල් නෙළුම් මල සෑම විටම අඩක් විවෘත ලෙස පින්තාරු කර ඇති අතර නෙළුම් මලෙහි කේන්ද්‍රය කිසි විටෙකත් අනාවරණය නොවේ. නිල් නෙළුම් මල දැනුමේ හා ප්‍රඥාවේ සංකේතයකි. ඊජිප්තු සංස්කෘතිය තුළ නිල් නෙළුම් මලෙහි පූජනීයත්වයක් ඇත. නිල් නෙළුම් මල යනු පුද්ගලයෙකුගේ මනස හා ආත්මය පාලනය කිරීමේ නියෝජනයක් බව විශ්වාස කෙරේ. ලෝකයේ භෞතිකවාදී ලුහුබැඳීම් අත්හැර දැමීමට මිනිසෙකුට හැකි වූ විට, ඔහු ආධ්‍යාත්මිකව අවදි වන අතර ඔහුගේ ආත්මය පරාර්ථකාමී වේ (Beer,1999).

v. දම් පැහැති නෙළුම් මල

මෙම වර්ණ නෙළුම් මල ඉතා දුර්ලභ හා අද්විතීය මල්වලින් එකක් වන අතර බොහෝ සංස්කෘතීන්වල එය ආධ්‍යාත්මිකත්වයේ සංකේතයක් ලෙස සැලකේ. බොහෝ කලා කෘති හා සංස්කෘතීන්වල දම් පාට මල් නිරූපණය කරන්නේ එක්කෝ අංකුරයක් ලෙස ය, එනම් හරය වසා ඇති අතර මලෙහි කේන්ද්‍රය හා හදවත නිරාවරණය වේ. දම් පාටින් සංකේතවත් කරන්නේ

රාජකීයත්වය, ධනය, අතිශයෝක්තිය, නිර්මාණශීලීත්වය සහ අභිමානයයි. දම් පැහැති නෙළුම් මල් ගුණ විද්‍යාවේ සංකේත වන අතර දම් පැහැති නෙළුම් මලක් මත ඇති පෙති අට යනු බුදුන්ගේ ප්‍රධාන ඉගැන්වීම්වලින් එකක් වන ආර්ය අෂ්ටාංගික මාර්ගයයි (Beer,1999)

3.7 නෙළුම් මල් හා සම්බන්ධ වෙනත් සංකේත

ඉහත අර්ථයන්ට අමතරව නෙළුම් මල හා සම්බන්ධ සමහර අර්ථයන් වන්නේ ඉවසීම, ගුණවාදය, ස්වයං දැනුවත්භාවය, බුද්ධත්වය, වේදනාවෙන් නැගී සිටීම, සෘජු ආධ්‍යාත්මික සම්බන්ධතාව, නිර්මලත්වය, අලංකාරය සහ පාපයෙන් මිදීමයි.

ඉවසීම - පෙරදිග සංස්කෘතීන්ට නෙළුම් මල බොහෝ විට ඉවසීමේ සංකේතයක් ලෙස පෙනුණි. පන්සල්වල සහ ආගමික ස්ථානවල ඔවුන් මෙම මල් භාවිත කළේ මිනිසුන්ට ඉවසිලිවත්තව සිටීමට සහ වඩා හොඳ කාලයක් බලා සිටීමටය.

ගුණවාදය - නෙළුම් මල ආගමික උත්සව හා සැමරුම්වල අත්‍යවශ්‍ය අංගයක් විය. මෙම මල් පන්සල් හා අධ්‍යාත්මික ස්ථාන වටා සොයා ගත හැකි ය, එබැවින් ගුණ විද්‍යාව බොහෝ විට එහි පැවැත්මට සම්බන්ධ විය. වතුරෙන් නැගීටීම මෙම මල් අනෙක් සියලුම මල් අතර විශේෂත්වයක් ඇති කරයි.

ස්වයං දැනුවත්භාවය -නමන් සහ අනෙක් පුද්ගලයින් වෙනුවෙන් ඔවුන් කළ සෑම දෙයක්ම අගය කරන්නේ කෙසේදැයි ඔවුහු දනිති. ඔබ ඔවුන්ගේ ආඩම්බරයට හානියක් හෝ යම් ආකාරයකින් ඔවුන්ට අපහාස කරන්නේ නම්, මෙය ඔවුන් සමඟ ඔබ කළ සන්නිවේදනයේ අවසානය වනු ඇත. නෙළුම් මල් යනු හුදෙක් විශ්වාසයෙන් සිටීම සහ ඔබ සැබවින්ම කෙතරම් විශේෂ හා වැදගත් දැයි දැන ගැනීමේ සංකේතයකි.

වේදනාවෙන් නැගීටීම - නෙළුම් මල් ජලයෙන් ඉවතට නැමෙන්නාක් මෙන්, ඒවා සංකේතවත් කරන්නේ දුෂ්කරතාවන්ට එරෙහිව සටන් කිරීම සහ ජීවිතයේ දුෂ්කර සෑම දෙයක්ම නොපසුබටව ගමන් කිරීමයි.

පාපයේ පාරිශුද්ධභාවය සහ හිස්බව - නෙළුම් මල යනු නිර්දෝෂිභාවය හා නිර්මලකමේ සංකේතයකි. පාපයට අත නොතැබූ හෝ අපිරිසුදු කිසිවක් සමඟ මිශ්‍ර නොවූ සෑම දෙයක්ම විශ්වීය සංකේතය මෙයයි. කලාව හා සාහිත්‍යය තුළ නෙළුම් මල් නියෝජනය කළේ කතාවන් සහ අධ්‍යාත්මික ක්ෂේත්‍රයයි.

අලංකාරය - මෙම සංකේතාත්මක අර්ථය නෙළුම් මල දෙස සරල බැල්මකින් ලබා ගත හැකි දෙයකි. මෙම මලෙහි සුන්දර පෙනුම සහ එහි සුවිශේෂත්වය එය ලෝකයේ අනෙක් සෑම මල් වර්ගයකින්ම වෙන් කරයි (Beer,1999).

4. නිගමන හා නිර්දේශ

අන්තර් සංස්කෘතික සන්නිවේදනයේ යොදා ගනු ලබන සංකේතයක් ලෙස නෙළුම් මල විවිධ සංස්කෘතීන්වලට අනුව විවිධ අර්ථයන් භාවිත දැක ගත හැකි ය. නෙළුම් මල අපිරිසුදු පොකුණේ පසුබිමට සාපේක්ෂව පිරිසුදු පෙනුමක් ඇති නිසා එය බුදු දහමේ සහ හින්දු සංස්කෘතියේ පාරිශුද්ධභාවය හා අලංකාරය නිරූපණය කිරීමට යොදාගෙන ඇත. ඊජිප්තුවරුන්ට අනුව, නෙළුම් මල නැවත ඉපදීම හා සුර්යයාගේ සංකේතයකි. නෙළුම් මලෙහි වර්ණයට ද විවිධ අර්ථයන් ඇත. සංකේත මඟින් මිනිසුන්ට අර්ථ සහ බලය ලබා දේ. සංකේත මඟින් නියෝජිත අර්ථයන් පමණක් නොව එහි ඇති බලය ද ඉදිරිපත් කරයි. සංකේත වෙනම මානයන් දෙකක් සම්බන්ධ කරන පාලමක් ලෙස ක්‍රියා කරයි. වෙනත් වචනවලින් කිවහොත්, සංකේත නොදන්නා සහ දන්නා පාර්ශ්ව දෙකක් එකිනෙකට සම්බන්ධ කරයි. සංකේතවල භාෂාව දෘශ්‍ය, කාව්‍යමය භාෂාවක් වන අතර එහි විවිධ ස්ථර අර්ථයන් හා ගැඹුරක් දැකිය හැකි ය. එය රටින් රටට වෙනස් විය හැකි ය. වාචික නොවන සන්නිවේදනය තුළින් සංකේතවල අර්ථයෙන් සංස්කෘතික චරිතාකම් සහ ආගමික විශ්වාස තේරුම් ගැනීමට එය අප පොලඹවයි.

5. ආශ්‍රිත ග්‍රන්ථ

- Arasaratnam, L. A. (2013). Intercultural communication competence. In A. Kurylo (Ed.), *Intercultural communication: Representation and construction of culture*. CA: SAGE Publications, Los Angeles.
- Beer, R., (1999), *The Encyclopedia of Tibetan Symbols and Motifs*, Shambhala Publications. Bostan.
- Beer, R., (2003), *The Handbook of Tibetan Buddhism Symbol*, Shambhala Publications. Bostan.
- Chen, G. M., & Starosta, W. J. (1998). *Foundations of intercultural communication*: MA: Allyn & Bacon, Boston.
- Coomaraswamy, A. K., (1935), *Elements of Buddhist Iconography*, Harvard University Press.
- Hong, E. J. (2017) *lotus: Symbol of rebirth and resurrection*. Eurasian Journal of Analytical Chemistry, Vol. 13 (03). ISSN: 1306-3057 Open access 2017 12(7b):1-8
- Lustig, M. W., & Koester, J. (2007). *Intercultural competence: interpersonal communication across cultures* (5th ed.). Shanghai, China: Shanghai Foreign Language Education Press.
- Jung, C. G., Henderson, J. L., Franz, V., Jaffe, A. & Jacobi, J., (1964), *Man and his symbol*, j. G. Ferguson, NY.
- Levenson, C. (1996). *Symbols of Tibetan Buddhism*, Éditions Assouline, Paris.